

Ud på gulvet

Lege, der styrker børns sprog og sociale færdigheder

Kolofon

Integrationsnet – En del af Dansk Flygtningehjælp
December 2013

Integrationsnet

En del af Dansk Flygtningehjælp

Om forfatterne

Mathias Granum (1981) er cand. mag. i musikterapi, og ansat som projektleder og musikterapeut i Integrationsnet – En del af Dansk Flygtningehjælp. Han leder børnegrupper i Projekt Skoleparathed og holder foredrag og workshops om pædagogik, børneopdragelse og læring gennem leg.

Mariane Siem (1968) er cand. phil i dramaturgi med speciale i drama og leg for førskolebørn. Siden 1998 har hun arbejdet på Børnekulissen i Aarhus. Her laver hun interaktivt teater for 2-6-årige børn og underviser voksne i "Leg en bog" og historiefortælling. Hun har desuden skrevet bogen "Hatteteater for børn."

Billederne i hæftet er taget af fotograferne Niels Chr. Hansen og Henriette Lykke.

Indhold

Indledning	4
Inspirationsfilm.....	6
At lede en børnegruppe	8
10 hurtige pointer	12
Lege-håndbog	14
Fokusaktiviteter	14
Musiske lege.....	16
At hjælpe hinanden	18
Øvelser med bind for øjnene	20
At være på.....	22
Action lege	24
Krokodillefloden	26
Leg en bog	30
Musikforslag	32
Billedbøger	33

Indledning

Dette hæfte bygger på erfaringer fra Projekt Skoleparathed, der er afviklet i perioden 2011-2013 i Gellerup og Viby, med støtte fra Social-, Børne-, og Integrationsministeriet, samt Aarhus kommune.

I projektperioden har vi haft 16 gruppeforløb for børnehavebørn, der skulle starte i skole det følgende år. Grupperne mødtes en time om ugen i 20 uger og bestod af op til 6 børn. En projektmedarbejder fra Integrationsnet og en pædagog fra børnenes institution var ledere for grupperne.

Formål

Formålet med projektet var at udvikle de sociale og sproglige kompetencer hos socialt udsatte tosprogede børn for at støtte deres overgang fra børnehave til skole. Forløbene var i særlig grad rettet mod børn, der havde problemer med:

- Impulskontrol
- Konfliktløsning
- Socialt samvær
- At tage initiativer og 'byde ind'
- Sprogligt udtryk og forståelse

Vores mål var at gøre børnene mere bevidste om sig selv. De skulle få mod og tillid til, at de havde noget vigtigt at byde ind med. Vi brugte musik, leg og historier til at sætte børnenes følelser og fantasi i centrum. Vi ønskede at styrke børnenes bevidsthed om deres eget og andres kropssprog.

Det var vigtigt for os at finde balancen mellem frihed og struktur i aktiviteterne, så børnene blev udfordrede, fik succes og bevarede motivationen. Et centralt ord var ejerskab. En del af de lege, du finder i dette hæfte, er udviklet sammen med børnene.

Resultater

Pædagoger, der deltog i Projekt Skoleparathed, oplevede blandt andet disse fremskridt hos børnene:

- De blev bedre til at udtrykke følelser, sige deres egen mening og handle selvstændigt.
- De blev mere aktive i gruppesamtaler, bedre til at række hånden op før de talte og mindre bange for at sige noget forkert.
- De blev bedre til at inkludere andre i leg og kunne koncentrere sig om en aktivitet i længere tid ad gangen.
- De udviste glæde ved at læse og var i stand til at huske samt anvende de 'svære ord', som de blev introduceret til gennem historierne.

Pædagogerne beskrev også den sidegevinst, at de gennem aktiviteterne fik mulighed for at se andre ressourcer hos børnene, end de så til daglig. I hverdagen kunne pædagogen hjælpe børnene til at anvende de sociale redskaber fra legene. Mange af pædagogerne begyndte også at bruge lege og øvelser fra projektet i deres eget arbejde på stuen.

Sådan bruger du hæftet

Hæftet er skrevet til dig, der til daglig arbejder med børn i indskolingsalderen – særligt tosprogede børn. Måske arbejder du som pædagog, terapeut, lærer eller sprogkonsulent.

Dit ønske er at styrke børnenes sociale og sproglige færdigheder. Du vil også gerne have dem alle med: Både de børn, der lærer ved at sidde stille, og de, der lærer bedst ved at bruge kroppen. Både de, der er vokset op under trygge forhold, og de, som måske allerede har oplevet flere dramatiske livsbegivenheder, end de fleste danske børn nogensinde kommer ud for.

Hvis du skal nå en mangfoldigt sammensat børnegruppe og give alle børnene en succesoplevelse, har du brug for at spille på mange tangenter. Hæftet indeholder redskaber og metoder, som du kan bruge til at møde hvert barn der, hvor de er, og hjælpe dem videre derfra.

Måske er rammerne omkring dit arbejde anderledes, end de rammer, vi har arbejdet indenfor. Det kan være du arbejder med større grupper end de 4-6 børn, som vores grupper normalt består af. Måske er du sammen

med børnene til daglig i stedet for, som os, at komme en gang om ugen som gæst. Det er op til dig at plukke det, som du kan bruge, og som passer til den sammenhæng, du arbejder i.

Første afsnit handler om at lede en børnegruppe. Det indeholder gode råd om, hvordan du skaber en harmonisk gruppe og et trygt rum. Andet afsnit er en lege-håndbog. Sidst i hæftet er der forslag til musik og billedbøger.

Inspirationsfilm

Sammen med hæftet er der udgivet 9 korte inspirationsfilm, som hver belyser et tema i arbejdet med børnegrupper. Undervejs i læsningen vil du blive henvist til filmene som supplement til den skrevne tekst.

Filmene kan også ses for sig selv, uafhængigt af metodehæftet. De kan for eksempel bruges som indslag i en faglig dag eller et personalemøde. Filmene varer hver 3-6 minutter og er gratis tilgængelige på: www.integrationsnet.dk/projekter/god-skolestart/inspirationsfilm

Oversigt over inspirationsfilm:

Titel på film	Beskrivelse
Grundfølelser og musik	<p>Hvordan er følelsen 'trist' forskellig fra 'sur'? Hvordan musik kan hjælpe med at opbygge en differentieret forståelse for grundfølelserne.</p>
Lege der handler om at inkludere	<p>Hvordan kommer man med i en leg? Og hvad kan man gøre for at lukke andre ind? Lege og rollespil der træner konkrete sociale færdigheder.</p>
At hjælpe hinanden	<p>Hvad kan man gøre for at hjælpe sine kammerater? Regellege og øvelser med bind for øjnene, der sætter fokus på, hvordan man kan hjælpe hinanden.</p>
At være på	<p>Har alle mod til at være i centrum? Enkle lege og teaterøvelser, der træner børnenes mod til at turde sige og gøre noget, mens andre ser på.</p>
Leg en bog	<p>Kan ord forstås med kroppen? En metode, der tager udgangspunkt i en billedbog – og sætter krop på ordene og bogens fortælling.</p>
Kazoos	<p>Kan børn på 5 år spille udtryksfuldt på et musikinstrument? Kazooen er et nyttigt pædagogisk instrument - i begge betydninger.</p>
Fokusaktiviteter	<p>Hvordan skaber man ro uden at hæve stemmen? Om gruppelederens arsenal af lege, der bringer nærvær til gruppen.</p>
Samarbejdslegen Krokodillefloden	<p>Kan man lege sig til bedre samarbejdsfærdigheder? Om Krokodillefloden – en flod der kun kan krydses, hvis alle hjælper hinanden.</p>
Afrundingslege	<p>Hvordan afrunder man sessionen? Et par populære aktiviteter, som lægger an til en blød landing.</p>

At lede en børnegruppe

Som gruppeleder står du overfor en række valg: Skal du være struktureret eller spontan? Skal du være et legebarn eller en ledertype? Hvordan motiverer du børnene og fanger deres opmærksomhed? Og hvordan strukturerer du bedst sessionen?

Dette kapitel beskæftiger sig med denne type overordnede spørgsmål.

Hvordan sammensætter du din gruppe?

Det kan være en fordel at sammensætte børnegruppen, så børnene har forskellige styrker og forskellige typer af problematikker.

- Hvis alle børnene i gruppen for eksempel er *stille*, og har et begrænset ordforråd på dansk, kan det være svært at skabe frugtbare dialoger i de sproglige aktiviteter.
- Er alle børnene på den anden side meget udadvendte og aktivt *opmærksomhedssøgende*, kan det være svært at give dem alle den opmærksomhed, de længes efter og har brug for.
- Er gruppen derimod *mangfoldig*, har børnene mulighed for at lære af hinandens styrker, og gruppen bliver nemmere at lede.

Endelig kan det være en god ide, at du i gruppen har et par 'ja-sigere'. Med det mener vi børn, som ikke er

bange for at gå forrest i aktiviteter, som måske kræver lidt mod. Når først 'ja-sigeren' har vist, at han eller hun kan klare den udfordrende opgave – for eksempel at optræde foran gruppen – vil det som regel give andre børn mod på også at tage imod udfordringen.

En gruppe kan for eksempel bestå af 4-6 børn, en gruppeleder og en hjælper.

Giv tid til relationen

Når du starter på et forløb, vil du som regel have medvind hos børnene på grund af nyhedsværdien. Det gælder især, hvis du kommer udefra som gæst.

Du kan bruge dette 'mulighedernes vindue' til at etablere god kontakt til de børn, som du ved har det svært, og som måske nemt falder ind i problematiske adfærdsmønstre. Du kan eventuelt vælge at besøge institutionen inden den første session for at lære nogle af de særligt udsatte børn at kende.

Besøget foregår helt uformelt: Du kan for eksempel spise frokost med børnene eller gå med ud på legepladsen. Fordelen ved at komme forbi som gæst er, at I kan mødes mere på barnets præmisser. Der er ingen krav om, at barnet skal høre efter eller gøre noget bestemt. Barnet bestemmer selv, om det har lyst til at opsøge dig, af ren nysgerrighed. Du behøver blot være til stede med dit nærvær og gribe de bolde, barnet spiller til dig.

I forløbet er det vigtigt at inkludere aktiviteter, der giver dig mulighed for at møde hvert barn. Kropslige lege med en relativt fri struktur kan være velegnede til dette.

Gør for eksempel plads til fem minutters fri leg midt i sessionerne, hvor du lægger musik ind. Her må børnene gøre, hvad de vil – danse, slå kolbøtter, gå trillebør, glide på puderne eller bygge hule.

I voksne leger med og kan bakke op om børnenes initiativer, men skal ikke styre aktiviteten. I den forstand er den frie leg også et slags frirum for jer, hvor I kan indtage en behagelig rolle som legeonkel eller lege-tante.

Når du leger med børnene i øjenhøjde, opbygger du relationen på en anden måde, end i rollen som 'gruppetederen, der bestemmer'.

Handling og ord

Det er godt, hvis du som voksen viser, hvordan en øvelse eller leg fungerer. Børnene er som regel mere påvirkelige af vores handlinger, end af vores ord. Det kan I også drage nytte af, hvis I er to voksne til at lede gruppen.

Når den ene voksne i korte, velvalgte sætninger har introduceret en ny aktivitet, kan den anden voksne gå forrest og vise, hvordan aktiviteten skal udføres. På den måde kan I langt hen ad vejen undgå at skulle irettesætte børnene eller gentage beskeden.

Eksempel

Gruppetederen siger: "Jeg vil bede jer række hånden op og sige noget, I kan huske, vi har lavet i dag." Der følger en kort stilhed hvor ingen rækker hånden op.

Den anden voksne *undlader* at sige "Hørte I, hvad hun lige sagde?." I stedet rækker hun selv hånden op og fortæller noget, hun kan huske fra sessionen. Samtalen er nu sat i gang, og børnene har nemt ved at følge trop.

Det er også vigtigt at sætte ord på handling – både dine egne og børnenes, for eksempel "Jeg lukker lige døren" eller "Har du valgt den røde pude i dag, Hamit?" Du kan også kommentere, hvad der sker i rummet og i legen, for eksempel "Wauw, det gik hurtigt med at komme tilbage til stregen" eller "Se Marina! Hun hjælper Abdul ved at give ham risposen."

Når du kobler ord og handling og fylder rummet med sprog, får børnene mulighed for at lære nye ord. De lærer desuden at genkende og bruge sprogets struktur og konventioner.

Når en øvelse eller en session er slut, kan du give børnene mulighed for at dele deres oplevelser. Du kan også starte et forløb med at spørge, hvad de husker fra sidst. Det øver dem i at sætte ord på følelser og tanker.

Robuste og skrøbelige aktiviteter

Undervejs i en session kan du opleve, at dit planlagte program ikke fungerer. Måske var en aktivitet for svær, måske er børnene trætte af at sidde stille, eller måske har et af børnene generelt en dårlig dag.

Hvis du som gruppeleder kan vende på en tallerken, kan du lede gruppen i en ny retning. Det bedste kompas, du kan bruge til at finde den nye kurs, er din fornemmelse for, hvad der er *skrøbelige*, og hvad der er *robuste* aktiviteter.

En robust aktivitet kan være en leg, som du ved børnene elsker, og som er nem at få til at fungere – også på en dårlig dag. En skrøbelig aktivitet er én, som stiller større krav til børnenes nærvær og derfor er bedst på en god dag.

Hvad der er robuste og skrøbelige aktiviteter varierer fra gruppe til gruppe. I en gruppe med mange dansglade piger kan det være en sikker vinder at sætte musik på og tilbyde fem minutters fri dans. I en anden gruppe kan samme aktivitet føre til generthed og uro.

Et eksempel på hvor vigtigt det er at vælge sine øvelser med omhu er legen 'Værdsættelsesbold'. I denne leg siger du noget, du godt kan lide, mens du har bolden,

og sender bolden videre til en anden. I nogle sessioner bliver børnene fortrolige og nævner for eksempel navnet på et barn, de godt kan lide at lege med, eller siger: "Jeg kan godt lide min mor." Det kan være en fin aktivitet til at arbejde med de empatiske følelser.

På en dårlig dag kan du risikere, at et barn fniser, når en anden deler noget fortroligt. Så får aktiviteten den modsatte virkning. Den kan derfor kaldes 'skrøbelig', og bør gemmes til tidspunkter, hvor gruppen er tryk-

Eksempel på en session

Hvis du laver dit program varieret og alsidigt, er det nemmere for børnene at forblive nærværende under hele sessionen. Her er et eksempel på, hvordan 'session nummer tre' i et forløb kan se ud.

Et eksempel på programmet for en tredje session:

Klokken	Aktivitet	Reference	Kommentar
10:00-10:05	Flyveleg	Side 16	En god, kropslig måde at komme til stede i rummet på.
10:05-10:08	Grundfølelser	Inspirationsfilmen 'Grundfølelser og musik'	Repetér de 6 grundfølelser, som børnene har lært i de to forrige sessioner. Brug billedplancher. Børnene rækker hånden op og siger hvad følelsen hedder. Derefter mimer alle følelsen
10:08-10:20	Dialogisk læsning	Side 30	Læs 'Den dag Leopold blev bange' for tredje gang. Fortæl børnene, at de må låne bogen med hjem, når vi slutter i dag.
10:20-10:25	Bange-leg	Side 16	Sæt uhyggelig musik på, og bed børnene gætte følelsen. Derefter improviseret leg.
10:25-10:30	Fri leg	Side 9	Sæt glad musik på, og bevæg jer som I har lyst.
10:30-10:31	Fokusaktivitet	Side 14	Brug for eksempel legen 'Hvis du kan høre min stemme', til at skabe ro og lydhørhed.
10:31-10:33	Bogstavleg	Inspirationsfilmen 'Krokodillefloden'	Vis en seddel med ordet 'samarbejde', og spørg hvilke af bogstaverne børnene kender.
10:33-10:36	Krokodilleleg, rollespil	Side 26	Gruppenlederne rollespiller, hvordan godt og dårligt samarbejde ser ud i krokodillelegen. Børnene vurderer, hvad der er hvad.
10:36-10:53	Krokodilleleg	Side 26-29	Børnene får selv mulighed for at samarbejde, idet de sammen krydser krokodillefloden.
10:53-10:56	Opsummering	Side 29	Liggende på maven i en kreds taler vi om, hvad vi kan huske fra dagens session.
10:56-10:59	Gulerodsleg	Inspirationsfilmen 'Afrundingslege'	Gruppenlederen trækker hvert barn ud af kredsen.
11:00	Fokusaktivitet: Raketten	Side 15	Denne sidste aktivitet sætter punktum for sessionen.

10 hurtige pointer

1. Samme voksne hver gang

Det er vigtigt for trygheden og kontinuiteten, at de to gruppeledere kommer hver gang. Andre voksne kan fint være ekstra gæster eller hjælpere.

2. Skab klarhed i rummet

Skab enkelhed i det rum, I skal arbejde i. Hvis der er for mange visuelle input og taktile fristelser, kan det forstyrre børnenes koncentration og opmærksomhed. Fjern disse ting eller dæk dem til med tæpper. Brug også streger på gulvet, så du kan være klar og konkret i dine beskeder til børnene, for eksempel "Kom, lad os samles bag den gule streg."

3. Tag noter

Det er en fordel at tage noter efter hver session. Det vil gøre det lettere for dig at følge børnenes udvikling over tid. Noterne kan du også bruge til at holde styr på, hvilke lege børnene allerede kender. Skriv også, hvilke idéer du eventuelt har til næste session. Dem kan du bruge, når du skal lægge et nyt program ugen efter.

4. Invitér forældrene med

Overvej at invitere forældrene med i nogle af sessionerne. I nogle lege vil det være oplagt, at forældrene deltager 'på gulvet', sammen med børnene. I andre lege kan forældrene være 'værdsettende observatører'. Under en samarbejdsleg som krokodillelegen, kan du for eksempel bede forældrene notere, hver gang de ser et barn, der hjælper et andet. Efter legen kan forældrene fortælle, hvad de så. Du kan demonstrere for forældrene, hvordan de kan være specifikke i deres værdsættelse.

5. Lån bøger med hjem

Hvis du har læst en billedbog tre gange for børnene, kan børnene låne bogen med hjem. Du kan opfordre dem til at 'læse' bogen for deres søskende eller forældre, inden I ses igen. Måske har du haft mulighed for at fortælle forældrene, at de ikke behøver at kunne læse dansk for at få en god oplevelse med barnet omkring bogen. De kan blot kigge på billederne i bogen og snakke sammen om dem.

6. Væk nysgerrigheden

Du kan fange børnenes opmærksomhed ved at gøre dem nysgerrige inden en aktivitet, for eksempel ved at skjule en genstand under et klæde. Fortæl børnene, at denne genstand har noget med den næste leg at gøre. Det kunne være en heksehat, der indikerer "hekselegen." Børnene kan nu prøve at gætte, hvilken genstand der ligger under klædet. Alle kan også lave en fælles 'trommehvirvel' med hænderne, idet klædet trækkes til side.

7. Interview

Midt i forløbet kan du interviewe børnene om deres oplevelse af at være i gruppen. Det giver nyttige informationer om barnets lyst og motivation. Måske giver det anledning til at justere på forløbet eller din egen rolle som leder. Barnet øver sig derudover i at sætte ord på sine oplevelser.

8. Dukseordning

Du kan indføre en dukseordning i gruppen, så der for hver gruppesession er en duks. Det skifter mellem

børnene i fast rækkefølge. Duksen kan bestemme, hvilken bog, I skal læse, hvem der skal starte med at stå forrest, eller hvilken leg I skal lege. Det giver plads til de stille børn i gruppen. De skal ofte have mere tid til at sige noget, og til at beslutte sig.

9. Skab modige gættere

I skolen er det godt at være 'modige gættere'. Det vil sige, at børnene tør række hånden op og komme med et bud, også selvom de ikke er sikre på, at de har det rigtige svar. Du kan styrke usikre børn i at udvikle dette mod ved at møde barnet med venlig nysgerrighed og undgå at fokusere på, hvorvidt svaret er 'korrekt' eller 'relevant' i snæver forstand.

10. Plej dit indre legebarn

Husk at få de aktiviteter, du selv er glad for, med ind i sessionerne. Vælg for eksempel dansemusik, som du også selv kan lide. Find på variationer til legene, så de fortsat er interessante for dig. Din glæde ved legene vil smitte af på børnene.

Lege-håndbog

Fokusaktiviteter

En fokusaktivitet er en lille leg eller handling, som du kan introducere for at skabe ro, fokus og lydhørhed i gruppen. Som regel kan I udføre den på få øjeblikke. Hvis du er god til at gøre brug af 'fokusaktiviteter', slipper du oftere for at skulle hæve stemmen, irettesætte børnene eller gentage dine beskeder.

Inden du læser videre, anbefaler vi, at du ser inspirationsfilmen 'Fokusaktiviteter', der handler om:

- At komme ind i rummet som...(ninjaer, frøer, osv.)
- At udføre en tavs handling samtidig
- At lave en trommehvirvel inden næste aktivitet afsløres
- Usynlighedsleg
- At forlade rummet med legen 'to skridt og stop'

Her er eksempler på andre fokusaktiviteter:

Børst tænder

Lad som om I børster tænder. Brug pegefinger og langemand som tandbørste. Bagefter skyller I munden, gurgler og spytter ud. Aktiviteten har den styrke, at det er umuligt at tale, mens I udfører den.

Pluk frugterne

Stil jer op på tæer og leg, at I plukker frugter, der hænger højt oppe i et træ. Aktiviteten er god, hvis I har siddet stille længe.

1.. 2.. 3.. Vær's'go!

Inden et barn skal til at optræde for gruppen, rækker alle tilskuerne en hånd op i luften. I tæller til tre, hvorpå I sænker hånden og siger vær's'go. Vend håndfladerne opad for at markere, at I giver jeres opmærksomhed til den, der optræder.

Peg på...

Alle peger på det objekt, du gerne vil henlede gruppens opmærksomhed på. Du siger for eksempel: "I denne leg skal I bygge en hule af de store puder. Lad os alle sammen pege hen på de store puder."

Når jeg siger 'madrasser'...

Hvis du har planlagt flere stillesiddende aktiviteter i træk, kan det være en god ide at skifte fysisk placering midtvejs. En simpel ting som at bevæge sig 5 meter, fra den ene ende af rummet til den anden, kan bringe fornyet nærvær til gruppen.

Du kan lave en leg ud af denne omrokering. Sig for eksempel: "Om lidt, når jeg siger 'madrasser'... når jeg siger hvad?" (Børnene: "Madrasser!"), løber vi alle sammen ned og sætter os på madrasserne.

Du kan udfordre børnene ved at sige noget andet end madrasser, for eksempel "1,2,3 NU!" Eller "maaaaaad-pakker." På den måde lærer børnene at høre en besked til ende, inden de handler på den.

'Hvis du kan høre min stemme'...

Sig til gruppen: "Hvis du kan høre min stemme, så læg dine hænder på maven. Hvis du kan høre min stemme, så sæt dine pegefingre på næsen. Hvis du kan høre min stemme, så..."

Hver gang du siger en ny ting, gør du det med en mere sagte stemmeføring, indtil din stemme er en næppe

hørbar hvisken. Du kan slutte legen af med at hviske: "Hvis I kan høre min stemme, så sig sssch."

Raketten

Stå i en kreds, alle med den ene hånd inde i midten. Tæl til tre, sig "weeeeeeeey" og løft hænderne som en raket, der flyver til vejrs.

Du kan bruge denne leg til at lave en præcis afslutning af en session. Sig for eksempel til børnene: "Så snart vi har sendt raketten af sted, skal I løbe ud og tage jeres strømper og sko på. Er I klar? 1,2,3..."

Tag en dyb indånding

En fokusaktivitet kan også være noget så enkelt som at tage en dyb indånding sammen. I kan løfte hånden op i luften, mens I trækker vejret ind, og sænke hånden igen, når I puster ud.

Musiske lege

Du kan bruge musikken til en række formål i børnegrupperne, f.eks:

- Arbejde med grundfølelserne.
- Understøtte et stemningsskift i gruppen.
- Markere hvornår en aktivitet starter og slutter.
- Som en alternativ udtrykskanal til børn, som måske endnu ikke mestrer det danske sprog.

Her er nogle eksempler på, hvad du kan gøre. Inden du læser videre, anbefaler vi, at du ser inspirationsfilmene 'Grundfølelser og musik' og 'Kazoos'.

Vrede-leg

Brug et musikstykke, som signalerer vrede eller styrke. For eksempel 'The Imperial March' fra filmene 'Star Wars'. Leg at I, med bister mine, skælder hinanden ud eller skændes på volapyk. Alternativt kan I benytte det lille instrument 'Kazoo' til at lave vrede lyde.

Glad-leg

Tal om, hvad I gør med kroppen, når I er glade. For eksempel: Danse, slå kolbøtter, få svingture, stå på hovedet og lege tik. Sæt energisk, dansevenlig musik på og gør nogle af de ting, I har talt om.

Bange-leg

Sæt skræmmende musik på, for eksempel fra en uhyggelig film. Leg, at der gemmer sig en stor edderkop under et klæde på gulvet. Vis med kropssproget, at I

er bange. De, der har lyst, kan nu, en ad gangen, gå hen og kigge under klædet. Vis gennem mimik, skrig og kropssprog, at du får et chok, hvorefter du løber væk fra klædet, så en ny kan prøve.

Variation med fri fantasi:

I stedet for lægge jer fast på, at legen handler om en edderkop, kan du sige: "Vil I være med til at lege, at vi er bange?" Sæt musikken på og lad legen udvikle sig. Måske gemmer I jer for et spøgelse? Måske skifter I gemmested, fordi I opdager en edderkop. Måske finder et barn eller en voksen på at lege en tyv, der kommer om natten. Måske ender det med, at tyven også bliver forskrækket, da resten af gruppen siger 'bøh'. Sådanne lege kan få sit eget liv. De udvikler sig måske, fra uge til uge, på måder, de voksne ikke havde kunnet forudse.

Overrasket-leg/flyveleg

Fortæl børnene: "Nu vil jeg sætte noget musik på fra en film, hvor en dreng er ude at cykle. Pludselig bliver cyklen til en trylle-cykel og begynder at flyve. Hvad tror I drengen føler?" (Den voksne mimer et overrasket udtryk). "Se om I kan høre på musikken, hvornår cyklen begynder at flyve."

Spil musiknummeret 'ET flying'. De første 15 sekunder sidder alle ned og træder i pedalerne med hænderne. Når musikken 'letter', folder I armene ud som vinger, og agerer overraskede. Bagefter kan I flyve en tur i rummet, give børnene en svingtur eller gribe dem, når de springer ud fra en stol.

Du kan også bruge legen i starten af en session. Start musikken inden du lukker børnene ind, sådan at alle kommer 'flyvende' ind i rummet.

Dirigentleg: Barnet kan stå på en forhøjning for at markere, at hun nu er dirigent.

Gættelege med instrumenter

Lad børnene vælge mellem forskellige instrumenter, for eksempel mindre percussion-instrumenter, et klokkespil og en tromme. Vælg to eller flere Trin for Trin billeder, der viser en grundfølelse.

Én ad gangen spiller børnene en grundfølelse. Gruppen skal gætte, hvilken følelse der er tale om. Det er nemmere at gætte, hvis den der optræder samtidig agerer eller mimer følelsen. Den, der har optrådt, kan få lov til at vælge, hvem der skal være den næste.

Variation:

De første gange instrumenterne præsenteres for børnene, kan du se bort fra, at børnene skal spille en

grundfølelse. I stedet kan du sige: "Se hvor mange forskellige slags lyde du kan lave med instrumentet."

Dirigentleg

I denne leg skal barnet agere forskellige følelser eller stemninger. Den voksne sætter lyd på, enten ved at spille på et instrument eller bruge sin stemme på kreativ vis. Du kan udvide legen ved at aftale forskellige dirigentsignaler, såsom 'stop', 'start', 'kraftigere', 'svagere', 'hurtigere', 'langsommere'.

De voksne gruppeledere kan med fordel demonstrere legen, inden børnene prøver den.

At hjælpe hinanden

At kunne fungere i en gruppe er en værdifuld social færdighed. For at kunne det, er det vigtigt at kunne afkode andres kropssprog, at værdsætte andre, være opmærksom på alle i gruppen og ikke mindst at give plads til alle i fællesskabet. Inden du læser videre, er det en god idé at se filmen 'At hjælpe hinanden'.

Hjælpetik

Start med at lege almindelig tik. Efter et stykke tid fortæller du børnene, at de kan undgå at blive fanget, hvis de holder en anden i hånden, mens de sidder på gulvet. I denne leg er det lige så vigtigt at bede om hjælp, som at give den.

Spejltrold

Start med at lege ståtrold. Det barn, som trolden fanger, skal stå med adskilte ben og kan befries, hvis et andet barn kravler igennem.

I Spejltrold giver trolden en bevægelse til den tilfangede. Det kan for eksempel være at gå op og ned i knæ, lave flyve-bevægelser med armene eller lignende. Denne bevægelse skal barnet gentage, indtil en anden spejler bevægelsen.

Hulahop-stop

I denne leg er du en heks, der gerne vil fange nogle børn. Læg to eller flere hulahopringe på gulvet og sæt noget glad musik på. Når musikken spiller, er der fred og ingen fare. Når musikken stopper, er der kun helle indenfor hulahopringene. De er "ringe af godhed", og der kan børnene ikke fanges af den onde heks.

Når du har tændt og slukket musikken nogle gange, kan du fjerne ringene én efter én, så børnene skal stå tættere og tættere.

Hvis et barn bliver fanget af heksen, kan barnet befries ved, at de andre børn siger noget godt om det barn. I starten vil børnenes kommentarer nok mest handle om udseendet. Efterhånden kan du opfordre til, at de skal nævne andre ting. Det kan for eksempel være situationer, hvor barnet har været en god ven og hjulpet andre.

Stoledans med twist

Ligesom i den klassiske stoledans, skal man danse rundt om stolene. Når musikken stopper, skal man sætte sig på en stol. For hver runde forsvinder der en stol, men ingen forlader legen. Alle skal kunne være på de stole, der er tilbage.

Du kan eventuelt lave en fortælling omkring legen: Stolene er et skib, som børnene svømmer rundt om. Når musikken stopper, kommer hajerne. Børnene skal skynde sig op på skibet for ikke at blive spist. En af de voksne kan agere hajen, der hastigt nærmer sig. Det bringer tempo og spænding til legen.

Vil du være med?

Denne leg er en udvidelse til 'Fri leg til musik' på side 9. Sæt 2 taburetter op ad en væg. Når børnene sidder på taburetterne skal de lade som om, de keder sig.

Legen går ud på, at barnet går hen til en af dem, som keder sig, og siger: "Keder du dig? –"Ja." – "Vil du være med til at lege..." (tik, gemmeleg, trillebør)? –"Ja, det vil jeg gerne!"

Stoledans med twist: I denne udgave af stoledans, er alle i samme båd.

Herefter leger de to børn den lille leg for en kort stund, indtil de måske for øje på en anden, der har sat sig hen på taburetten, og som de kan starte en ny leg med.

En voksen kan dramatisere det lille replikskifte nogle gange foran hele gruppen, inden legen går i gang. Selvom det bare er en øvelse, føles det rart, når nogen spørger, om man vil være med.

Vil du være med?: Selvom det bare er en øvelse, føles det rart, når nogen spørger, om man vil være med.

Øvelser med bind for øjnene

Det kan være en stor udfordring at have bind for øjnene og være afhængig af andres hjælp. Det er også en udfordring at skulle tage ansvar for, at den person, der ikke kan se, får den hjælp han eller hun har brug for. Lad børnene prøve begge roller i disse øvelser, hvor kommunikationen - med ord eller med kroppen - er vigtig. Se filmen 'At hjælpe hinanden'.

Blommen i ægget

En gruppe med 5-6 børn og mindst én voksen danner en kreds med hinanden i hænderne. Et af børnene går ind i kredsen, får bind for øjnene og begynder at gå. Gruppen bevæger sig som en beskyttende æggeskal, der sørger for, at den blinde ikke går ind i noget.

Lys i mørket

En par-øvelse hvor den ene har bind for øjnene. Den anden lægger en arm rundt om skulderen på den blinde og skal, uden at bruge ord, sørge for, at den blinde kommer trygt og roligt rundt i lokalet.

På dybt vand

I denne parøvelse skal det barn, der har bind for øjnene, gå over havet alene. Markér havet med et tæppe eller tape. Parret starter med at stå på den ene bred. Den blinde begynder at gå. Når hun er kommet over til den anden bred, råber makkeren STOP.

Hvis den blinde er på vej ind i en væg, fordi kursen er blevet skæv, må makkeren også råbe "STOP." Makkeren må så gå hen og vende den blinde, så hun igen kommer på ret kurs.

Begge børn er ansvarlige for, at øvelsen lykkes. Den blinde skal gå så tilpas langsomt, at makkeren kan nå at reagere og sige stop. Makkeren skal råbe hurtigt og højt nok til, at den blinde kan nå at reagere på råbet.

Skatteøen

Skatteøen er en udvidelse af 'På dybt vand'. Midt på havet er der en skatteø, som du kan markere med en pude eller stol. Nu skal den blinde finde skatteøen ved hjælp af makkeren.

Den blinde kan bede om anvisninger ved at spørge og pege i forskellige retninger. Makkeren skal med ord prøve at give instrukser, så den blinde får den hjælp, der er nødvendig for at finde skatteøen.

I øvelser med bind for øjnene, er du børnenes sikkerhedsnet. Du kan hjælpe, når de har brug for det.

At være på

Inspirationsfilmen 'At være på' handler om aktiviteter, der giver børnene mod til at stille sig op foran andre. Øvelserne har en vis progression: fra en tryk plads i rundkredsen, til at være i midten af rundkredsen, til at gå forrest i rummet, til at sige noget foran andre på en scene, og til at være læreren, der skal bestemme, hvad andre skal gøre.

Øvelserne træner også opmærksomhed og koncentration for de børn, der sidder stille og kigger på.

Impuls i kreds

Stå i en rundkreds med hinanden i hænderne og send et håndtryk rundt. Når du giver et håndtryk, siger du en lyd. Duksen kan bestemme lyden.

Hvis barnet er for genert til selv at sende impulsen videre, så hjælp med at trykke og sige lyden for barnet. Hvis der kommer for meget fokus på, at barnet ikke trykker af sig selv, forsvinder energien ud af øvelsen.

Give et klap videre

Stå i en rundkreds uden at holde hinanden i hænderne. Send et klap rundt i kredsen. Hav øjenkontakt med sidemanden du sender klappet til.

Igen kan du som voksen klappe for det barn, der ikke selv har mod på det, så der kommer flow i kredsen. Sæt kun så mange runder i gang som børnene har energi og koncentration til.

At være i centrum

Alle står i en rundkreds. Børnene går på skift et skridt frem og siger sit navn. Derefter siger og viser barnet, hvad han/hun godt kan lide at gøre.

Kongens efterfølger

Stå på en række. Den forreste bestemmer, hvor rækken skal gå hen og hvordan. Måske skal de gå som et bestemt dyr eller med en sjov gangart. Du kan opfordre børnene til at sætte en lyd på deres gang. Når den forreste stopper, stopper alle. De står helt stille, til den forreste er gået og har stillet sig bagest i rækken.

For at børnene ikke skal gå i ring, kan du markere en bane i gulvet med en tapestreg eller lignende.

Goddag, jeg hedder

Lav et felt i gulvet, der er "scenen." Én efter én går børnene ind og siger deres navn. Man går ind i den ene side og ud i den anden. Når barnet er ude af "scenen", kan publikum klappe.

En udvidelse af denne øvelse er, at barnet viser, hvad barnet godt kan lide at gøre. Hvis et barn er meget genert, kan du tilbyde at gå med. Børnene kan også gå ind på scenen 2 og 2. Bed børnene om at stå midt på scenen – og have øjenkontakt med publikum.

Spil en historie

Lad børnene vælge en figur ved hjælp af hatte eller udklædningsstøj. Invitér to børn op på scenen, hvor de sidder på stole i den ene side af scenen. Spørg dem, hvilken rolle de har valgt. Fortæl nu en historie.

Start med et af børnene: "Der var engang en...", mens du inviterer barnet ind på scenen. Hvis du sætter så meget krop på som muligt, når du fortæller, hjælper det barnet til at få kroppen med.

Når du har fortalt lidt om den første figur, kan du inddrage den næste figur. Hvis du ikke selv har en idé til en handling, kan du og børnene i samarbejde finde ud af, hvad de to figurer kunne gøre sammen.

Find ud af, hvad figurene har til fælles. Hvordan kan den enes styrker vise sig at være en fordel for den anden. For eksempel kan det være godt at kende en drage, hvis man selv er løbet tør for tændstikker.

Når du er færdig med historien, siger du: "Og sådan sluttede den historie." Publikum klapper naturligvis, når skuespillerne bukker.

Skoleleg

Stil stole op på rækker som i en klasse. Når det er frikvarter må børnene gøre som de vil, men når læreren kommer, skal de sætte sig på deres stole.

Barnet, som er lærer, stiller nu et spørgsmål. Eleverne skal række hånden op, hvis de kender svaret. Når der er svaret rigtigt, er der frikvarter igen, og en anden er lærer. Du kan hjælpe det barn, der skal være lærer, med at finde på både spørgsmål og svar.

Skift mellem forskellige fag, for eksempel matematik, musik og gymnastik.

Spil en historie: Du fortæller historien og viser samtidig børnene, hvad de kan gøre.

Skoleleg: Det er sjovt at lege at man går i skole – især hvis man er læreren.

Action lege

Som gruppeleder kan du have glæde af at inddrage lege, som appellerer til de meget energiske drenge. En spændende, fysisk leg i højt tempo giver børnene mulighed for at lukke damp ud og styrker deres motivation for at deltage i forløbet. Her er et par eksempler på sådanne lege.

Hekse- og egerlegen

Børnene er en gruppe eger i skoven, der skal samle nødder (risposer) til vinteren. Den ene gruppeleder er egermor, som sidder i egerhulen, hvor børnene er i sikkerhed. Den anden gruppeleder er den heks, som bor i nøddeskoven. Reglerne er:

- Du må højst hente én nød ad gangen.
- Nødderne må ikke kastes, men skal gives til egermor.
- Bliver du taget af heksen, bliver du til en stenstatue, som står helt stille med armene vandret ud fra kroppen, indtil nogen rører ved dig.
- Legen slutter, når alle nødderne er hentet hjem til hulen.

Den voksne, som agerer heks, kan øge spændingen ved at lægge sig til at sove rævesøvn lige ved siden af en nød for så at vågne og kagle højt, når nødden bliver taget. Du kan også skabe stemning gennem mørklægning og uhyggelig musik.

Du kan gøre legen til en samarbejdsøvelse ved at justere på reglerne. Kombiner den for eksempel med legen Hulahop-stop, som er beskrevet på side 18.

Hekse- og egerleg: Tag en hat på, det understreger din rolle i legen

Tyrannosaurusleg

Denne leg minder om hekselegen, men nu bor der en Tyrannosaurus i skoven i stedet for en heks. Tyrannosaurusen kan ikke se børn, der står stille. Men hvem er i stand til at stå musestille, når en prustende Tyrannosaurus nærmer sig?

Variation: Salsa Tyrannosaurus

I denne skøre leg har Tyrannosaurusen en forkærlighed for salsadans. Hvis et barn begynder at danse, glemmer den store øgle at spise ham/hende og begynder i stedet at danse med. Det tæller dog ikke, hvis du løber samtidig med, at du danser. Legen udføres naturligvis til latinamerikansk musik.

Bjørnene og Guldlok

I denne leg er alle børnene bjørne, der ligger og sover – undtagen ét af børnene, som er Guldlok. Guldlok er ude at gå i skoven. Hun har ikke set bjørnene, men hun får øje på en tromme. Hun udbryder: "Nej, en fin tromme."

Hun begynder at spille, og i det samme bjørnene hører det første slag på trommen, farer de brølende op og løber efter Guldlok. Lav en streg i gulvet, der markerer hvor Guldloks hus er, så hun kan komme i sikkerhed.

Hvem har modet til at stå musestille, når en Tyrannosaurus nærmer sig?

Krokodillefloden

Krokodillefloden kan du bruge til at træne samarbejdsfærdigheder. Legen går ud på, at børnene skal krydse en 'flod', ved hjælp af trædesten, uden at røre gulvet. Børnene har som regel lyst til at lege den igen og igen, og du kan variere den på mange måder, så den bliver ved med at være udfordrende.

Inden du læser videre, anbefaler vi, at du ser inspirationsfilmen 'Krokodillefloden'. I dette kapitel får du ideer til, hvordan du kan variere legen.

Demonstrér hvad samarbejde betyder

De første par gange I leger legen, er det en god ide at de voksne demonstrerer, hvad det vil sige at samarbejde i denne leg. Vis først et eksempel på dårligt samarbejde: Den ene voksne går enegang og efterlader den anden i en udsat position med kun én trædesten. Hun kan hverken komme frem eller tilbage. Spørg børnene, hvorfor dette var dårligt samarbejde.

I næste rollespil lægger I en plan, spørger hinanden til råds, beder om hjælp, når I har brug for det, og rækker hånden frem til støtte. Bed børnene sætte ord på, hvad I gjorde anderledes. Støt børnene i at formulere så specifikke iagttagelser som muligt. Hvis barnet for eksempel siger: "Denne gang hjalp I hinanden!", kan du spørge: "Ja, og hvad gjorde vi for at hjælpe hinanden?"

Start let

Hvis legen er vanskelig for børnene at overskue, kan du starte med nogle indledende øvelser, der giver børnene gode succesoplevelser. Flodbredderne kan være meget tæt på hinanden, for eksempel 3 meter. Når børnene har klaret distancen, kan du gøre legen gradvist sværere ved at øge afstanden eller begrænse antallet af trædesten. Børnene bliver motiverede af at opleve, at de 'stiger i graderne'.

Brug genstande der stimulerer motorikken

Du kan supplere trædestenene med sækkestole, liggeunderlag, hoppebolde, taburetter eller andet, som udfordrer børnenes balance og inviterer til kropslig leg. Eksperimentér med placeringen af genstandene. Overvej for eksempel, om alle genstande skal være tilgængelige fra starten, eller om størstedelen skal placeres midt ude i den farlige flod, så børnene skal skaffe dem, før de kan komme videre.

Indfør pause når du er blevet 'spist'

Det kan være en god ide at indføre den regel, at børn der rører gulvet, skal tilbage til 'start' og vente 30 sekunder. Ved start-området sidder en af de voksne og siger hvornår tiden er gået. Reglen gør, at børnene bliver mere omhyggelige med, hvordan de bevæger sig og samarbejder. De stille og forsigtige børn får mulighed for at præge legen mere, da de impulsive og hurtige børn som regel 'bliver spist' først.

Tal med barnet i pause-tiden, så den ikke føles som en straf. Kommenter legen og anerkend barnets indsats.

Krokodillefloden: Når børnene er kommet i mål har alle mulighed for at anerkende andre for den hjælp, de har ydet.

Hold tempoet og undgå ventetid

Når man har leget legen nogle gange, bliver de børn, der er hurtige til at komme i mål, måske rastløse og motorisk urolige af at skulle vente på de sidste. Nogle 'dør med vilje', for at blive i legen i længere tid, hvilket yderligere forlænger ventetiden. Det kan du ændre ved at justere reglerne. De følgende fire forslag handler om dette:

1. Byg bro

De børn, som er kommet i mål, får et antal liggeunderlag. Dem kan de rulle tilbage til deres venner som en bro, de kan gå sikkert på. På den måde er de stadig med i legen.

2. Tæl ned fra 10

Når en stor del af gruppen er kommet i mål, kan I aftale, at legen slutter om 10 sekunder. Alle tæller ned i fællesskab.

3. Bring eliksiren over

Børnene har fundet en vigtig medicin i junglen. Medicinen er i et vandglas, som skal transporteres sikkert over floden, uden at de spilder så meget som en dråbe. Legen slutter, når vandglasset er nået sikkert over.

4. Variation: Fange fisk

En populær variation af legen går ud på, at gruppen skal ud i floden og fange fisk, som de skal have med hjem. Fiskene kan for eksempel være små poser med ris, som ligger rundt omkring i rummet. De nye regler i denne leg er:

1. Risposerne skal afleveres til den voksne, som sidder ved 'start området'.
2. Børnene må ikke kaste risposerne. De skal række dem til hinanden.
3. Hvert barn må kun bære én pose ris ad gangen.
4. Børnene skal stadig passe på krokodillerne!
5. Legen slutter, når alle risposer er kommet tilbage til start.

Evaluering og værdsættelse

Efter krokodillelegen samles alle og taler om, hvordan det er gået. Det er en god ide, at du som gruppeleder iagttager legen, så du bagefter kan beskrive børnenes samarbejde. Undgå generelle vurderinger af børnene, som: "I var gode til at samarbejde i dag."

Børnene lærer mere, hvis du er specifik og for eksempel siger: "Jeg så, at Mahmoud på et tidspunkt var lige ved at komme i mål, men i stedet vendte han om og rakte sin trædesten tilbage til Mira, som lagde den sådan, at Muhammed også kunne komme med i mål! På den måde var I en hel kæde, der hjalp hinanden... Hvad så I?"

Leg en bog

'Leg en bog' tager udgangspunkt i en billedbog. Bogen er rammen om et legende samvær, hvor der er fokus på, at børnene udtrykker sig både med ord og kropssprog. Se også inspirationsfilmen 'Leg en bog'.

Læs og leg

Vælg en billedbog, som passer til den alder eller sproglige udvikling, børnene har. Vi har i litteraturlisten på side 30 foreslået, hvilke bøger du kan bruge.

Mens børnene sidder på taburetter, læser du hele bogen igennem fra start til slut, så alle kender handlingen. Derefter går du tilbage til bogens første side, som du læser op igen. Så går I ud på gulvet og leger siden. Når I har leget den første side, læser I næste side. Når den er læst, leger I den. Sådan fortsætter I indtil bogens sidste side.

Du skifter mellem:

- Læsesekvenser, hvor du læser bogen højt. Det er bedst at bruge taburetter, da børnene ofte forbinder puder eller madrasser med fysisk leg og tummel. I læsesekvenserne kan du snakke om de ord, som du vurderer er svære for børnene.
- Legesekvenser, hvor I leger bogens handling. Vær selv med i legen, så du kan motivere børnene. Afslut legesekvensen ved at sige: "Nu skal vi tilbage til bogen og læse den næste side."

Bogen som inspiration

I legesekvenserne kan I tage udgangspunkt i:

- Udsagnsord, så I for eksempel går, sparker, kører eller læser. Sæt gerne lydeffekter på.
- Illustrationerne, så I med jeres kroppe kopierer bogens billeder – ligesom statuer. Du kan evt. spørge børnene, hvad de tænker eller føler, når de står i en bestemt position.
- Personerne, så I går og taler som dem i bogen. Gentag evt. dialogen i bogen og find selv på noget at sige. I kan også mime eller spille, at I har de følelser, som beskrives i teksten eller vises i illustrationerne.

I starten vil det primært være dig, der kommer med forslag. Når børnene har forstået hvad 'Leg en bog' går ud på, kan du spørge, om de har nogle ideer. Det giver dem ejerskab til aktiviteten, og du får fornøjelsen af børnenes fantasifulde forslag. Alle bud er rigtige – ingen er forkerte. I finder måske også på noget, som bogen ikke fortæller.

Du kan motivere børnene til at byde ind ved at stille åbne spørgsmål. For eksempel:

- Gad vide hvordan?
- Hvad mon?
- Hvad nu hvis?
- Hvad tror I?
- Kan I gætte?
- Har du lyst til at?

Leg en bog: Du kan som voksen være en rollemodel og inspirere børnene til at udtrykke sig.

Du kan også understøtte børnenes lyst til at byde ind ved, at du reagerer på og spejler barnets energi i kroppen. Selv om et barn ikke kan byde ind med ord, kan han eller hun tage initiativer ved hjælp af sit kropssprog.

Andre ideer

- Læs bogen igen i dagene efter. Når børnene har oplevet bogen gennem leg, husker og forstår de den med deres følelser og sanser – og ikke kun med deres intellekt.
- Giv børnene ejerskab ved, at de på skift i gruppen vælger den bog, der skal leges. (Se mere under dukseordning i '10 hurtige pointer'). Du kan som en hjælp give dem 3 bøger at vælge imellem.
- Giv børnene en bog med hjem. Giv dem som opgave, at de skal "legelæse" den for forældrene. Det styrker børnenes lyst og forståelse for sammenhængen mellem skrift, sprog og mening.
- Lav 'Leg en bog – light'. Når du læser en bog, kan børnene blive siddende og kun inddrages ved hjælp af lyde og fagter.
- Spil bogen for et publikum. Du er fortælleren, og børnene viser det, de gjorde i legesekvenserne. Når du fortæller, sidder børnene på taburetter. Når I viser legesekvensen, går børnene ud på gulvet. Det giver forestillingen en god struktur.
- Brug bogen som udgangspunkt for en massagehistorie. Se inspirationsfilmen 'Afrundingsaktiviteter'.

Musikforslag

Trist

Edvard Grieg, 'Åses død', fra 'Peer Gynt'

Bange

Dave Crusin, 'Mud Island Chase', fra filmen 'The Firm'

John Williams, 'Close Encounter Suite', fra filmen 'Nærkontakt af tredje grad'

Overrasket

John Williams, 'ET Flying', fra filmen 'ET'

Vred

John Williams, 'The Imperial March', fra filmene 'Star Wars'

Glad

Michel Camilo, 'Just Kidding', fra CD'en 'One more once'

Pat Metheny, 'James', fra CD'en 'Turn Left'

Hektisk

N. Rimskij Korsakov, 'Humlebiens flugt', fra operaen 'The legend of Tsar Saltan'

Rolig

J. S. Bach, Aria ('Air on the G string'), fra CD'en 'Stokowski's Symphonic Bach'

Antonio Vivaldi, 'Largo' fra guitar koncert i D dur, RV 93

Jungleatmosfære/krokodilleleg

Alan Silvestri, 'Jungle Trek', fra filmen 'Predator'

Billedbøger

Velegnede til blandt andet "Leg en bog"

Maria Jönsson: 'Spyfluen Astrid'

Amy Erlich: 'Lille drage'

Anthony Browne: 'Venskab'

Anthony Browne: 'Søren Sikker-vinder'

David Mackee: 'De to uhyrer'

Sylviane Donnio: 'Jeg kú godt æde et barn'

Kim Fup Aakeson: 'Lili-bøgerne'

Max Velthuijs: 'Frø-bøgerne'

Dina Gellert: 'Leopold-bøgerne'

Integrationsnet

En del af Dansk Flygtningehjælp

Kontakt

Integrationsnet – En del af Dansk Flygtningehjælp

**Områdeleder Jylland/Fyn,
Marianne Badstue**

marianne.badstue@drc.dk

T: 2224 8762

**Projektleder og musikterapeut,
Mathias Granum**

mathias.granum@drc.dk

T: 5054 5467

**Projektmedarbejder og dramaturg,
Mariane Siem**

mail@marianesiem.dk

T: 6077 2718

www.integrationsnet.dk